

Смята се, че най-древният екземпляр от ръкописа на „Историята“ на Тукидид е запазеният във Флоренция пергамент *Codex Laurentianus* уж от X в. [924], с. 403. Всички останали стари ръкописи са уж от XI–XII в. [924], с. 403. Някои папирусни фрагменти от втората част са намерени през XIX в. в Египет. Запазил се е и папирусният коментар, издаден чак през 1908 г. Но когато са намерени, фрагментите са твърде повредени [544], т. 4, с. 495. Веднага ще отбележим, че датирането на изброените „изключително древни“ манускрипти се дължи единствено на палеографски хипотези, затова не предизвиква особено доверие. Всяка промяна в хронологията автоматично ще промени и тези „палеографски дати“.

В „Историята“ на Тукидид не се споменават никакви календарни дати, не се говори за планетарни хороскопи. Но са описани три затъмнения – две слънчеви и едно лунно. Ще наричаме тази комбинация триада. А в първата част се споменават слънчеви затъмнения, но описанията им са доста общи и неопределени. Не стават за астрономическо датиране. Но пък описанията на триадата са напълно достатъчни за еднозначен отговор. Именно с него ще се заемем сега.

Във втора част от „Историята“ слънчевото затъмнение е описано доста подробно. Ще се възползваме от известния професионален превод на Тукидид, направен от Ф. Г. Мишченко през XIX в. (923). Тукидид пише: „През същото лято атиняните изпъдиха от Егина егиняните с жените и децата им (става дума за ПЪРВАТА година от войната – А. Ф.)... През същото лято, по новолуние и това май само тогава е възможно – СЛЪНЦЕТО СЕ СКРИ СЛЕД ПЛАДНЕ И ПАК СЕ ПОЯВИ КАТО ПОЛУМЕСЕЦ ЗАЕДНО С НЯКОЛКО ЗВЕЗДИ“ [923], II:27–28. Гръцкият текст е на рис. 2.3.

Thukydides II 28:

*Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νομηνία κατὰ σελήνην . . . .
ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη
γενόμενος μηνοειδῆς καὶ ἀστέρων τινῶν ἐκφανέντων.*

Рис. 2.3. Гръцкият текст на Тукидид, който описва първото затъмнение от „триадата на Тукидид“ – слънчево. От [1154], с. 176.

Ще обърнем внимание, че авторът добре разбира механизма на затъмнението, когато казва, че то е възможно само по новолуние. Във всеки случай това показва, че в епохата на Тукидид вече има голяма практика, свързана с наблюденията на затъмненията.